

Ministerul Educației,
Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova

în parteneriat cu:

Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
Muzeul Național de Istorie a Moldovei
Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei
Agenția Națională Arheologică
Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi
A.O. Centrul de Cercetări Arheologice din Republica Moldova

SIMPOZION

Orheiul Vechi: 70 de ani

de la primele săpături
arheologice

PROGRAM

Chișinău-Butuceni, 21-23 septembrie 2017

Comitetul de organizare al simpozionului:

Prof. univ. dr. hab. Gheorghe Postică
Conf. univ. dr. Aurel Zanoci
Conf. univ. dr. Octavian Munteanu
Conf. dr. Ludmila Bacumenco-Pîrnău
Conf. univ. dr. Ion Tentiuc
Dr. Ana Boldureanu
Conf. dr. Vlad Vornic
Sergiu Popescu
Drd. Sergiu Heghea
Marina Huzun
Nicolai Batog

Joi, 21 septembrie

14.00-14.50

Înregistrarea participanților
Muzeul Național de Istorie a Moldovei

15.00

Vernisajul expoziției „Milenii de civilizație la Orheiul Vechi. 70 de ani de la primele săpături arheologice” în cadrul Muzeului Național de Istorie a Moldovei, Chișinău

17.00

Deplasarea și cazarea participanților sosiți din România la Pensiunea Butuceni, s. Butuceni, r-nul Orhei

20.00

Cina

Vineri, 22 septembrie

07.30

Deplasarea participanților din Republica Moldova la Orheiul Vechi
Punct de pornire: str. 31 August nr. 121A, Muzeul Național de Istorie a Moldovei

07.30-8.30

Micul dejun pentru persoanele cazate la Pensiunea Butuceni

09.00-9.30

Deschiderea oficială a simpozionului
Sala centrului de vizitatori al Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”

Moderator: Gheorghe Postică

Mesaje de salut:

Monica Babuc

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Prof. univ. dr. Ionel Cîndea

Membru corespondent al Academiei Române, Manager al Muzeului Brăilei „Carol I”

Tudor Golub

Președintele raionului Orhei

Dr. Eugen Nicolae

Directorul Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, București

Prof. univ. dr. hab. Ion Niculiță

Universitatea de Stat din Moldova

09.30-10.30

Comunicări în plen

Gheorghe Postică, Valerii Kavruk

Peisajul Arheologic Orheiul Vechi: concept și caracteristici

Ludmila Bacumenco-Pîrnău, Gheorghe Postică

70 de ani de la primele cercetări arheologice la Orheiul Vechi: un bilanț al cercetărilor

Mark Tkaciuk

«Старый Орхей», как инкубатор идей и научных школ в молдавской археологии

10.30-11.00

Pauză de cafea

11.00-13.00

Susținerea comunicărilor

**SECȚIA „ARHEOLOGIA EPOCII FIERULUI ÎN ZONA ORHEIULUI VECHI
ȘI ÎN SPAȚIILE LIMITROFE”**

Sala nr. 1 a Pensiunii Butuceni)

Moderator: Aurel Zanoci

Aurel Zanoci, Octavian Munteanu

Siturile din epoca fierului în microzona Orheiul Vechi

Ion Niculiță, Mihail Băț

Fortificația traco-getică Trebujeni „Potârca”

Sergiu Matveev, Vlad Vornic

Zona Orheiului Vechi în primele secole ale erei creștine (vestigii arheologice și numismatice)

Alexandru Levinschi

Toporul de fier din situl fortificat de pe promontoriul Butuceni

Oleg Levițki, Livia Sîrbu, Ghenadie Sîrbu

Așezări hallstattiene timpurii cu ceramică canelată din raza raionului Orhei

Nicolae Ursulescu

Fortificațiile din spațiul carpato-nistrian de-a lungul perioadei hallstattiene: semnificații și evoluție

**SECȚIA „ARHEOLOGIA MEDIEVALĂ A ORHEIULUI VECHI
ȘI A SPAȚIILOR LIMITROFE”**

Sala nr. 2 a Pensiunii Butuceni

Moderator: Ionel Câdea

Eugen Nicolae

Atelierul monetar de la Orașul Nou (Yangi șehr / Șehr al-cedid) – un bilanț al cercetărilor

Ana Boldureanu

Monede orientale descoperite la Orheiul Vechi

Lilia Dergaciova

Monede europene descoperite la Orheiul Vechi

Tamara Nesterov

Unele considerații privind identificarea tipologică a edificiilor cu arhitectură de sorginte orientală de la Orheiul Vechi

Luminița Bejenaru, Ludmila Bacumenco-Pîrnău

Resurse alimentare de origine animală identificate în situl medieval de la Orheiul Vechi: date arheozoologice

Ecaterina Abîzova, Lilia Dergaciova, Svetlana Reabțeva,

Ювелирные украшения золотоордынского круга из Старого Орхей и Костешть

Ion Tentiuc

Arme și piese de harnașament la Orheiul Vechi

13.00-14.00

Pauză de prânz

14.00-16.00

Susținerea comunicărilor

**SECȚIA „ARHEOLOGIA EPOCII FIERULUI ÎN ZONA ORHEIULUI VECHI
ȘI ÎN SPAȚIILE LIMITROFE”**

Sala nr. 1 a Pensiunii Butuceni

Moderator: Octavian Munteanu

Dragoș Măndescu

Valea Stâniî, județul Argeș: o nouă necropolă hallstatiană târzie în mediul cultural Ferigile de la sud de Carpați

Valeriu Sîrbu

Despre semnificația prezenței unor piese de tip scitic în estul României

Vlad V. Zirra

Ofrande și fortificații. Materialitatea unor depuneri rituale din sud-vestul României

Sebastian Matei, Despina Măgureanu

Dinamica periferiei în secolul de aur al aristocrației getice (350-250 a. Chr.). Câteva repere comparative privind zona de curbură a Carpaților

Alexandru Berzovan, Sergiu Constantin Enea, Dumitru Boghian, Carsten Mischka, Imren Tasimova

Noi considerații privind cetatea getică de la Poiana Mănăstirii - Între Șanțuri (comuna Țibana, jud. Iași)

Rodica Ursu Naniu, Andrei Corobcean

Situl de la Stolniceni în contextul locuirii getice din spațiul pruto-nistrean: aspecte ale funcționalității

Vasile Haheu

Peisaj sau peisaje cultural-arheologice la geții dintre Prut și Nistru

**SECȚIA „ARHEOLOGIA MEDIEVALĂ A ORHEIULUI VECHI
ȘI A SPAȚIILOR LIMITROFE”**

Sala nr. 2 a Pensiunii Butuceni

Moderator: Eugen Nicolae

Roman Rabinovici

«Странный комплекс» раннесредневекового времени из Старого Орхея

Georghe Bilavschi

Aspecte ale vieții agricole în spațiul carpato-nistrean, în secolele XI-XIII: continuitate sau discontinuitate?

Vlad Vornic, Sergiu Tabuncic

Despre cuptoarele de ars piatra de var descoperite în orașele medievale de la Orheiul Vechi și Costești

Ion Ursu

Despre necropola medievala descoperita la Trebujeni

Angela Simalcsik

Segmentul populațional cu trăsături mongoliforme „dispărut” de la Trebujeni (raionul Orhei). Date demografice și paleoantropologice

Sergiu Musteață, Alexandru Popa

Considerații privind rezultatele sondajelor non-invazive din cadrul sitului Orheiul Vechi

Sergiu Musteață

Rezultatele investigațiilor arheologice din siturile „Mășcăuți-Livada Boierului” și „Mășcăuți-Poiana Ciucului”, raionul Criuleni, Republica Moldova

Sergius Ciocanu

Moșile istorice ale localităților din zona Orheiului Vechi

16.00-16.30

Pauză de cafea

16.30-18.00

Susținerea comunicărilor

**SECȚIA „ARHEOLOGIA MEDIEVALĂ A ORHEIULUI VECHI
ȘI A SPAȚIILOR LIMITROFE”**

Sala nr. 2 a Pensiunii Butuceni

Moderator: Ion Tentiuc

Ionel Cândea

Demolarea cetății Brăilei în documente de arhivă

Dan Aparaschivei, George Bilavschi, Sever Boțan, Ștefan Honcu,
Lucian Munteanu, Bogdan Minea, Măriuca Vornicu

Rolul arheologiei în cunoașterea istoriei lașilor în Evul Mediu.

Arheologie „de salvare” în cimitirul bisericii Tălpălari

Adrian Ioniță

**Orizonturi funerare în spațiul cuprins între Dunărea de Jos, Carpați și
Nistru, în secolele X-XIII**

Daniela Marcu Istrate

Date noi privind începuturile arhitecturii religioase în Bazinul Carpatic

Cătălin Hriban

„Zidurile” lașilor și fortificațiile urbane: O problemă de interpretare

Monica Dejan, Ștefan Dejan

**Muzeul Bucovinei Suceava. Câteva date arheologice în legătură cu
evenimente petrecute la Cetatea de Scaun a Sucevei în secolul XVII**

Constantin-Emil Ursu

Proiectul de restaurare a Cetății de Scaun a Sucevei

18.00-19.00

Dezbateri în plen: Perspectivele Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi

Sala nr. 2 a Pensiunii Butuceni

Gheorghe Postică

**Noi politici de preservare, dezvoltare și punere în valoare a Rezervației
cultural-naturale Orheiul Vechi**

Încheierea lucrărilor. Concluzii

20.00-22.00

Cina festivă

22.00

Deplasarea la Chișinău a participanților din Republica Moldova

Sâmbătă, 23 septembrie

7.30-8.30

Micul dejun

09.00-12.00

Excursie în zona Orheiului Vechi

12.00-13.00

Pauză de prânz

13.30

Deplasarea participanților la Chișinău (aeroport, autogară, gara feroviară)

LISTA PARTICIPANȚILOR

I. Cercetători din România, Germania

Dr. Dan Aparaschivei

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași

Dr. Luminița Bejenaru

Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov”, Academia Română – Filiala Iași; Facultatea de Biologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, România

Dr. Alexandru Berzovan

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. George Bilavschi

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Conf. univ. dr. Dumitru Boghian

Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România

Dr. Sever Boțan

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Monica Dejan

Muzeul Bucovinei, Suceava, România

Ștefan Dejan

Muzeul Bucovinei, Suceava, România

Prof. univ. dr. Ionel Câdea,

Membru corespondent al Academiei Române,
Muzeul Brăilei „Carol I”, România

Dr. Sergiu Constantin Enea

Liceul Teoretic „Ion Neculce”, Târgu Frumos, România

Dr. Catălin Hriban

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Ștefan Honcu

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Adrian Ioniță

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România

Conf. univ. dr. Valerii Kavruk

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, România

Dr. Daniela Marcu Istrate

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România

Dr. Sebastian Matei

Muzeul Județean Buzău, România

Dr. Dragoș Măndescu

Muzeul Județean Argeș, Pitești, România

Despina Măgureanu

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România

Bogdan Minea

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Carsten Mischka

Universitatea Friedrich-Alexander, Erlangen-Nürnberg, Germania

Dr. Lucian Munteanu

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Eugen Nicolae

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România

Dr. hab. Alexandru Popa

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, România

Dr. Angela Simalcsik

Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov”, Academia Română – Filiala Iași, România

Prof. univ. dr. Valeriu Sîrbu

Muzeul Brăilei „Carol I”, Brăila, România

Imren Tasimova

Universitatea Friedrich-Alexander, Erlangen-Nürnberg, Germania

Dr. Constantin-Emil Ursu

Muzeul Bucovinei, Suceava, România

Dr. Rodica Ursu Naniu

București, România

Prof. univ. dr. Nicolae Ursulescu

Universitatea „Al.I. Cuza”, Iași, România

Dr. Măriuca Vornicu

Institutul de Arheologie, Academia Română – Filiala Iași, România

Dr. Vlad V. Zirra

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România

II. Cercetători din Republica Moldova

Ecaterina Abîzova

Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău

Dr. Ludmila Bacumenco-Pîrnău

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Mihail Băț

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

Dr. Ana Boldureanu

Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău

Dr. Sergius Ciocanu

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Chișinău

Dr. Andrei Corobcean

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

Dr. Lilia Dergaciovă

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Vasile Haheu

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Dr. Alexandru Levinschi

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Dr. hab. Oleg Levițki

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Conf. univ. dr. Sergiu Matveev

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

Conf. univ. dr. Octavian Munteanu

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Conf. univ. dr. Sergiu Musteață

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău

Dr. hab. Tamara Nesterov

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Prof. univ. dr. hab. Ion Niculiță

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

Prof. univ. dr. hab. Gheorghe Postică

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Chișinău

Dr. Roman Rabinovici

Universitatea „Școala Superioară Antropologică”

Dr. Svetlana Reabțeva

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Ghenadie Sîrbu

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Livia Sîrbu

Institutul Patrimoniului Cultural, Academia de Științe a Moldovei

Dr. Sergiu Tabuncic

Agenția Națională Arheologică, Chișinău

Conf. univ. dr. Ion Tentiuc

Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău

Conf. univ. dr. Mark Tkaciuk

Universitatea „Școala Superioară Antropologică”

Dr. Ion Ursu

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Dr. Vlad Vornic

Agenția Națională Arheologică, Chișinău

Conf. univ. dr. Aurel Zanoci

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

NOTIȚE

Chişinău-Butuceni
21-23 septembrie 2017